

कृषी क्षेत्रावृक्षीय .....

शालेय विद्यार्थ्यांची गुणवत्ता सुमार

देशभारीतील ग्रामीण शिक्षणाचे वास्तव मांडणारा अन्युअल स्टेट्स आफ एज्युकेशन रिपोर्ट म्हणजे 'असर'चा १४वा अहवाल मंगळवारी प्रसिद्ध झाला. या अहवालातून राज्यातील ग्रामीण भागातील सरकारी शाळांमधील शिक्षणाचे भायाण वास्तव समोर आले आहे. याज्ञातील ३३ जिल्हांमधील १८७ गावांमध्ये वय वर्ष ३ ते १६ मधील ३३ हजार ७४६ विद्यार्थ्यांचे सर्वेक्षण करण्यात आले होते. या सर्वेक्षणात पूर्व प्राथमिक (वयोगट ३-५), प्राथमिक (वयोगट ६-१४) आणि मोठी मुले (वयोगट १५-१६) या गटांमधील विद्यार्थ्यांचा सहभाग होता. त्यात, राज्यातील सरकारी प्राथमिक शाळांमध्ये ६ ते १५ वयोगटातील विद्यार्थ्यांचा टक्का दिवसेंदिवस घसरत असल्याची बाबीं दिसून आली आहे.

२०२२च्या तुलनेत २०२४ मध्ये तब्बल सोडसहा टक्क्यांनी विद्यार्थीं संख्या घटत्याची महत्वपूर्ण आकडेवारी समोर आली आहे, ही चिंताजनक बाब आहे. २०१९च्या कोणतो काळानंतर विद्यार्थीं संख्या घटत असल्याची प्रक्रिया सुरु झाली होती. त्यामुळे सरकारी शाळांमध्ये विद्यार्थ्यांचे प्रवेश करण्याची पालकांची मानसिकताच नसल्याची धक्कादायक माहिनी असर संस्थेच्या तारीखात असल्याचे वोडाचे शिक्षण होवे येत्या काही वर्षांत वित्तपत्र संधर्त टिक्कल, यावरुन वेगाची चर्चा ऐकायला पिलत आहे. विद्यार्थ्यांना मोफत शिक्षण देण्यावरोबर त्या शिक्षणांचा दर्जा राखला जावा ही सरकारी जबाबदी आहे. देशाच्या राज्य घटनेत तशी तरतुद आहे, परंतु

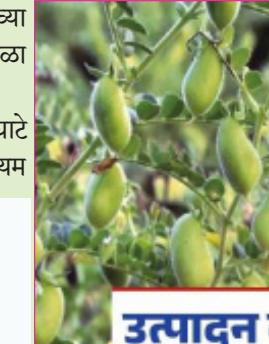
ग्रामीण भागातील शाळांच्या पायाभूत सुविधांबोरोबर गुणवत्तेबाबत सरकारी पाठाळीवर उदासीनत दिसून येते. खंव तर सरकारी आणि स्थानिक स्वराज्य संस्थांच्या शाळा या तर भारतीय शिक्षण व्यवस्थेतील महत्वाचा दुवा आहे. याच शाळांनी खन्या अथवा देशात आणि राज्यात शिक्षण सर्वांपूर्यं पोहोचविले आहे. शाळांच्या सुविधांचा कायापालट करण्याबोरोबर शाळेमध्ये उत्तम शिक्षणासाठी शिक्षकांची उपलब्धता फार महत्वाची आहे, याकडे सरकारे लक्ष द्यायला होवे.

शैक्षणिक गुणवत्तेचा विचार केला तर राज्यात इयत्ता ८८ी मध्यल्या २५ टक्के विद्यार्थ्यांना दुसऱ्या इयत्तेतील उत्तरावाचता येत नव्हता. त्याशिवाय आठवीच्या ४० टक्के विद्यार्थ्यांना वजाबाबीचे व भागाकार ही आकडेमोडे करण्याशी शक्य होत नव्हते, हे भीषण वास्तव यानिमित्ताने समोर आले. दुसऱ्या बाजूला मात्र, इयत्ता ८८ीतील खासगी शाळेतील मुले सरकारी शाळेतील मुलांपेक्षा भागाकारात चागली कामगिरी करत असल्याचे दिसून आले. अक्षर ओळख या निकाशाव इयत्ता पहिलीतल्या २६ टक्के विद्यार्थ्यांना एकही अक्षर ओळखात येत नाही. एवढेच कशाला तर इयत्ता आठवीतील १ टक्के विद्यार्थी एकही अक्षर ओळख शकले नाही, तर साडेसहा टक्के विद्यार्थ्यांना शब्दांची ओळख असली, तरी पहिल्या किंवा दुसऱ्या इयत्तेच्या पातरीची उत्तरेही त्यांना वाचता आले नाहीत. एवढेच कशाला तर इयत्ता आठवीतील १ टक्के विद्यार्थी जेतेम पहिल्या इयत्तेपैरंतचा उत्तरावाचारी शक्य होत नव्हते, हा दोष पालकांचा, शिक्षकांचा की शिक्षणव्यवस्थेचा विषय होत शक्तो; परंतु विद्यार्थींचे दसरोंचे अंडेकी काया असली तर तपतरा राज्यातील ग्रामीण भागात शिक्षणाच्या ५०% विद्यार्थ्यांना दुसरीचे पुस्तकही वाचता येत नाही, हे वास्तव या अहवालाचा रूपाने पुढे आले. जिल्हानिहाय शालेय शिक्षणाची विश्वी यामध्ये

हरभरा व गहू पिकाचे उत्पादन होईल दुप्पट, विसरू नका 'या' फायद्याच्या बाबी

दि.४विदर्भ प्रजासत्ताक

राज्यात सध्या सर्वत्र हरभरा व गहूचे पीक जोमदार वाढीच्या, फुलोरा ते घाटे भरताना पोटीशयम

उत्पादन वाढीचे सूत्र

ना यट् ट (१३०:०:४५) खाताची प्रत्येकी १% (१० लिटर पाण्यात १०० ग्रॅम) अशा २ फवारण्या १५ दिवसाच्या अंतराने कराव्यात. गहू पिकाच्या उत्पादनवाढीच्या भागात देण्याच्या दृढीने महत्वाच्या संवेदनक्षम अवस्था आहेत.

त्यासाठी गहू पिकाच्या २१ दिवसाच्या अंतराने जमिनीच्या प्रकारानुसार ५ ते ६ पाण्याच्या पाव्या द्याव्यात.

गव्हावरील तांबेरा व करपा रोगाच्या नियंत्रणासाठी ३० ग्रॅम मँकेजेव किंवा २५ ग्रॅम कॉपर ऑक्सिक्लोइड प्रति १० लिटर पाणी या प्रमाणात फवारावे.

गहू पिकाच्या अंतराने जमिनीनंतर ५५ व ७० दिवसांनी २% (१० लिटर पाण्यात २०० ग्रॅम) १९:१९:१९ हे खत फवारल्याने गव्हाच्या दाण्यावर चकाकी येते तसेच दाण्याच्या वजनात वाढ होते.

डॉ. कल्याण देवलानकर सेवा निवृत शास्त्रज्ञ कृषी विद्यापीठ.

कृषी विशेष

ना यट् ट (१३०:०:४५) खाताची प्रत्येकी १% (१० लिटर पाण्यात १०० ग्रॅम) अशा २ फवारण्या १५ दिवसाच्या अंतराने कराव्यात. गहू पिकाच्या उत्पादनवाढीच्या भागात देण्याच्या दृढीने महत्वाच्या संवेदनक्षम अवस्था आहेत.

त्यासाठी गहू पिकाच्या २१ दिवसाच्या अंतराने जमिनीच्या प्रकारानुसार ५ ते ६ पाण्याच्या पाव्या द्याव्यात.

गव्हावरील तांबेरा व करपा रोगाच्या नियंत्रणासाठी ३० ग्रॅम मँकेजेव किंवा २५ ग्रॅम कॉपर ऑक्सिक्लोइड प्रति १० लिटर पाणी या प्रमाणात फवारावे.

गहू पिकाच्या अंतराने जमिनीनंतर ५५ व ७० दिवसांनी २% (१० लिटर पाण्यात २०० ग्रॅम) १९:१९:१९ हे खत फवारल्याने गव्हाच्या दाण्यावर चकाकी येते तसेच दाण्याच्या वजनात वाढ होते.

डॉ. कल्याण देवलानकर सेवा निवृत शास्त्रज्ञ कृषी विद्यापीठ.

प्रोफेसर डॉ. आर. एम. पाटील यांची प्राचार्यपदी वर्णी! सर हार्दिक अभिनंदन!

सर्वप्रथम सरांचे मनपूर्वक झालात व आपल्यातील उत्तम अभिनंदन आणि भविष्यातील यशस्वी वाटचालीसाठी अगदी विद्यार्थींचे घडलेत. म्हणजे माझ्या मनाच्या गाभान्यातून शुभेच्छा! जीवातील आपले प्रथम दर्शन बी उत्तरोत्तर वाढत गेली. संस्थेचा उत्तरावाचारी वाढत गेली. त्यांनी ए (कला) या अभ्यासक्रमात अमारवीती येथील गुरुर्यं आमचे कुशल नेतृत्व, उत्तम समूह संघटक, कर्तव्यदक्ष शिक्षक व उत्तम वाकपटूता कौशल यांची असरारे आपले व्याप्रदार आणि आपले दिशादर्शक डॉ. आर. एम. पाटील सरांची प्राचार्य पदावर झालेल्या यशस्वी नियुक्तीसाठी विवार अभिनंदन.

आपण विद्याभारी महाविद्यालयातील ३२ वर्षांची मुशरफिरी संपूर्ण संस्था चंचालित कारंजा लाड येथील स्वात्त्वात विद्यार्थ्यांच्या यांनी शैक्षणिक अभिनंदनाची असरारे आ इत्राणी महाविद्यालयात प्राचार्य म्हणून मंगळवार ०४/०२/२०२५ या शुभ दिनी रुजू ठेवू आहात. आपले खूप अभिनंदन:

सर, आपली दिलगिरी व्यक्त करते दिनांक २७-०१-२०२५ या दिवशी अपण

मिळवलेल्या यशाची विद्याभारी महाविद्यालयातील असरारे आपले व्यक्त करते दिनांक ०४/०२/२०२५ या दिवशी अपण

निरंतर असरापास विद्यार्थ्यांची यांनी शैक्षणिक अभिनंदनाची असरारे आपली दिलगिरी व्यक्त करते दिनांक ०४/०२/२०२५ या दिवशी अपण

निरंतर असरापास विद्यार्थ्यांची यांनी शैक्षणिक अभिनंदनाची असरारे आपली दिलगिरी व्यक्त करते दिनांक ०४/०२/२०२५ या दिवशी अपण

निरंतर असरापास विद्यार्थ्यांची यांनी शैक्षणिक अभिनंदनाची असरारे आपली दिलगिरी व्यक्त करते दिनांक ०४/०२/२०२५ या दिवशी अपण

निरंतर असरापास विद्यार्थ्यांची यांनी शैक्षणिक अभिनंदनाची असरारे आपली दिलगिरी व्यक्त करते दिनांक ०४/०२/२०२५ या दिवशी अपण

निरंतर असरापास विद्यार्थ्यांची यांनी शैक्षणिक अभिनंदनाची असरारे आपली दिलगिरी व्यक्त करते दिनांक ०४/०२/२०२५ या दिवशी अपण

निरंतर असरापास विद्यार्थ्यांची यांनी शैक्षणिक अभिनंदनाची असरारे आपली दिलगिरी व्यक्त करते दिनांक ०४/०२/२०२५ या दिवशी अपण

निरंतर असरापास विद्यार्थ्यांची यांनी शैक्षणिक अभिनंदनाची असरारे आपली दिलगिरी व्यक्त करते दिनांक ०४/०२/२०२५ या दिवशी अपण

निरंतर असरापास विद्यार्थ्यांची यांनी शैक्षणिक अभिनंदनाची असरारे आपली दिलगिरी व्यक्त करते दिनांक ०४/०२/२०२५ या दिवशी अपण

निरंतर असरापास विद्यार्थ्यांची यांनी शैक्षणिक अभिनंदनाची असरारे आपली दिलगिरी व्यक्त करते दिनांक ०४/०२/२०२५ या दिवशी अपण

